

Programowanie dynamiczne, a problemy optymalizacyjne

W procesie opracowywania algorytmu programowania dynamicznego dla problemu optymalizacji wyróżniamy etapy:

Etap1. Określenie właściwości rekurencyjnej, która daje rozwiązanie optymalne dla realizacji problemu.

Etap2. Obliczenie wartości rozwiązania optymalnego w porządku wstępującym.

Etap3. Skonstruowanie rozwiązania optymalnego w porządku wstępującym

Nie jest prawdą, że problem optymalizacji może zawsze zostać rozwiązany przy użyciu programowania dynamicznego. Aby tak było w problemie musi mieć zastosowanie **zasada optymalności**.

Zasada optymalności.

Zasada optymalności ma zastosowanie w problemie wówczas, gdy rozwiązanie optymalne realizacji problemu zawsze zawiera rozwiązania optymalne dla wszystkich podrealizacji.

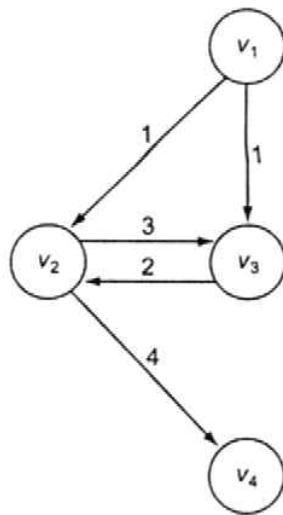
Zasada optymalności w problemie najkrótszej drogi: jeżeli v_k jest wierzchołkiem należącym do drogi optymalnej z v_i do v_j , to poddrogi z v_i do v_k oraz z v_k do v_j również muszą być optymalne. Optymalne rozwiązanie realizacji zawiera rozwiązania optymalne wszystkich podrealizacji.

Jeżeli zasada optymalności ma zastosowanie w przypadku danego problemu, to można określić właściwość rekurencyjną, która będzie dawać optymalne rozwiązanie realizacji w kontekście optymalnych rozwiązań podrealizacji.

W praktyce zanim jeszcze założymy, że rozwiązanie optymalne może zostać otrzymane dzięki programowaniu dynamicznemu trzeba wykazać, że zasada optymalności ma zastosowanie.

Przykład.

Rozważmy problem znalezienia **najdłuższych!** prostych dróg wiodących od każdego wierzchołka do wszystkich innych wierzchołków. Ograniczamy się do prostych dróg, ponieważ w przypadku cykli zawsze możemy utworzyć dowolnie długą poprzez powtarzanie przechodzenia przez cykl.

Optymalna (najdłuższa) prosta droga z v_1 do v_4 to $[v_1, v_3, v_2, v_4]$.
Poddroga $[v_1, v_3]$ nie jest optymalną drogą z v_1 do v_3 ponieważ

$$\text{długość}[v_1, v_3] = 1 < \text{długość}[v_1, v_2, v_3] = 4$$

Zatem zasada optymalności nie ma zastosowania. Wynika to z faktu, że optymalne drogi v_1 do v_3 oraz z v_3 do v_4 nie mogą zostać powiązane, aby utworzyć optymalną drogę z v_1 do v_4 . W ten sposób utworzymy cykl, nie optymalną drogę.

Łańcuchowe mnożenie macierzy

Założmy, że chcemy pomnożyć macierze o wymiarach 2×3 i 3×4 w następujący sposób:

$$\begin{bmatrix} 1 & 2 & 3 \\ 4 & 5 & 6 \end{bmatrix} \times \begin{bmatrix} 7 & 8 & 9 & 1 \\ 2 & 3 & 4 & 5 \\ 6 & 7 & 8 & 9 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 29 & 35 & 41 & 38 \\ 74 & 89 & 104 & 83 \end{bmatrix} = C(2,4)$$

Macierz wynikowa ma rozmiary 2×4 .

Każdy element można uzyskać poprzez 3 mnożenia, przykładowo $C(1,1) = 1 \times 7 + 2 \times 2 + 3 \times 6$

W iloczynie macierzy występuje $2 \times 4 = 8$ pozycji więc całkowita liczba elementarnych operacji mnożenia wynosi $2 \times 4 \times 3 = 24$.

Ogólnie w celu pomnożenia macierzy o wymiarach $i \times j$ przez macierz o wymiarach $j \times k$ standardowo musimy wykonać $i \times j \times k$ elementarnych operacji mnożenia.

Weźmy mnożenie:

$$\begin{array}{cccc} A & \times & B & \times & C & \times & D \\ 20 \times 2 & & 2 \times 30 & & 30 \times 12 & & 12 \times 8 \end{array}$$

Mnożenie macierzy jest łączne. Może być realizowane przykładowo: $A \times (B \times (C \times D))$ lub $(A \times B) \times (C \times D)$.

Istnieje 5 różnych kolejności w których można pomnożyć 4 macierze :

$$A \times (B \times (C \times D)) = 30 \times 12 \times 8 + 2 \times 30 \times 8 + 20 \times 2 \times 8 = 3680$$

$$(A \times B) \times (C \times D) = 20 \times 2 \times 30 + 30 \times 12 \times 8 + 20 \times 30 \times 8 = 8880$$

$$A \times ((B \times C) \times D) = 2 \times 30 \times 12 + 2 \times 12 \times 8 + 20 \times 2 \times 8 = 1232$$

$$((A \times B) \times C) \times D = 20 \times 2 \times 30 + 20 \times 30 \times 12 + 20 \times 12 \times 8 = 10320$$

$$(A \times (B \times C)) \times D = 2 \times 30 \times 12 + 20 \times 2 \times 12 + 20 \times 12 \times 8 = 3120 .$$

Każde mnożenie 4 macierzy wymaga innej liczby elementarnych operacji mnożenia. Trzecia kolejność jest optymalna.

Zadanie:

Opracować algorytm określający optymalną kolejność mnożenia n macierzy.

Kolejność mnożenia macierzy zależy tylko od rozmiarów macierzy.

Dane:

Ilość macierzy n oraz rozmiary macierzy.

Algorytm metodą siłową - rozważenie wszystkich kolejności i wybranie minimum.

Czas wykonania algorytmu siłowego.

Niech t_n będzie liczbą różnych kolejności mnożenia n macierzy:

$A_1, A_2, \dots, A_n$.

Weźmy podzbiór kolejności dla których macierz A_1 jest ostatnią mnożoną macierzą. W podzbiorze tym mnożymy macierze od A_2 do A_n , liczba różnych kolejności w tym podzbiorze wynosi t_{n-1} :

$$\begin{array}{c} A_1 \times (A_2 \dots A_n) \\ \uparrow _ t_{n-1} \text{ różnych możliwości} \end{array}$$

Drugi podzbiór jest zbiorem kolejności, w przypadkach w których macierz A_n jest ostatnią mnożoną macierzą. Liczba kolejności w tym podzbiorze również wynosi t_{n-1} .

Zatem dla n macierzy:

$$t_n \geq t_{n-1} + t_{n-1} = 2 t_{n-1}$$

Natomiast dla 2 macierzy:

$$t_2 = 1$$

Korzystając z rozwiązania równania rekurencyjnego:

$$t_n \geq 2^{n-2}$$

Dla tego problemu ma zastosowanie zasada optymalności, tzn. optymalna kolejność mnożenia n macierzy zawiera optymalną kolejność mnożenia dowolnego podzbioru zbioru n macierzy.

Przykładowo, jeżeli optymalna kolejność mnożenia 6 macierzy jest:

$$A_1((((A_2A_3)A_4)A_5)A_6)$$

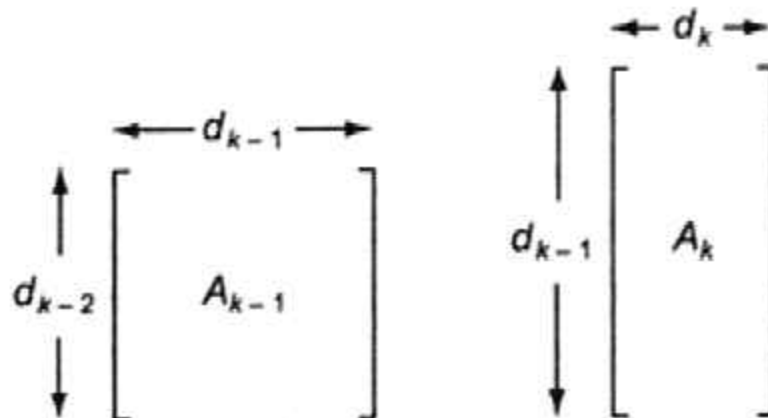
to

$$(A_2A_3)A_4$$

Musi być optymalną kolejnością mnożenia macierzy od A_2 do A_4 .

Ponieważ mnożymy $(k-1)$ -szą macierz, A_{k-1} , przez k -tą macierz, A_k , liczba kolumn w A_{k-1} musi być równa liczbie wierszy w A_k .

Przyjmując, że d_0 jest liczbą wierszy w A_1 , zaś d_k jest liczbą kolumn w A_k dla $1 \leq k \leq n$, to wymiary A_k będą wynosić $d_{k-1} \times d_k$.

Do rozwiązania problemu wykorzystamy sekwencje tablic dla $1 \leq i \leq j \leq n$:

$M[i][j]$ = minimalna liczba mnożeń wymaganych do pomnożenia macierzy od A_i do A_j , jeżeli $i < j$

$M[i][i] = 0$

Przykład (6 macierzy):

$$\begin{array}{cccccc}
 A_1 & \times & A_2 & \times & A_3 & \times & A_4 & \times & A_5 & \times & A_6 \\
 5 \times 2 & & 2 \times 3 & & 3 \times 4 & & 4 \times 6 & & 6 \times 7 & & 7 \times 8 \\
 d_0 d_1 & & d_1 d_2 & & d_2 d_3 & & d_3 d_4 & & d_4 d_5 & & d_5 d_6
 \end{array}$$

Dla pomnożenia macierzy A_4, A_5, A_6 możemy określić dwie kolejności oraz liczby elementarnych operacji mnożenia:

$$\begin{aligned}
 (A_4 A_5) A_6 \text{ Liczba operacji mnożenia} &= d_3 \times d_4 \times d_5 + d_3 \times d_5 \times d_6 \\
 &= 4 \times 6 \times 7 + 4 \times 7 \times 8 = 392
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 A_4 (A_5 A_6) \text{ Liczba operacji mnożenia} &= d_4 \times d_5 \times d_6 + d_3 \times d_4 \times d_6 \\
 &= 6 \times 7 \times 8 + 4 \times 6 \times 8 = 528
 \end{aligned}$$

Stąd: $M[4][6] = \text{minimum}(392, 528) = 392$

Optymalna kolejność mnożenia 6 macierzy musi mieć jeden z rozkładów:

1. $A_1(A_2A_3A_4A_5A_6)$
2. $(A_1A_2)(A_3A_4A_5A_6)$
3. $(A_1A_2A_3)(A_4A_5A_6)$
4. $(A_1A_2A_3A_4)(A_5A_6)$
5. $(A_1A_2A_3A_4A_5)A_6$

gdzie iloczyn w nawiasie jest uzyskiwany zgodnie z optymalną kolejnością.

Liczba operacji mnożenia dla k -tego rozkładu jest minimalną liczbą potrzebną do otrzymania każdego czynnika, powiększoną o liczbę potrzebną do pomnożenia dwóch czynników:

$$M[I][k] + M[k+1][6] + d_0 d_k d_6$$

Zatem:

$$M[I][6] = \underset{1 \leq k \leq 5}{\text{minimum}}(M[I][k] + M[k+1][6] + d_0 d_k d_6)$$

Uogólniając ten rezultat w celu uzyskania właściwości rekurencyjnej, związanej z mnożeniem macierzy dostajemy (dla $1 \leq i \leq j \leq n$) :

$$M[i][j] = \underset{i \leq k \leq j-1}{\text{minimum}}(M[i][k] + M[k+1][j] + d_{i-1} d_k d_j)$$

$$M[i][i] = 0$$

Algorytm typu *dziel i zwyciężaj* oparty na tej właściwości jest wykonywany w czasie wykładniczym.

Można jednak przedstawić wydajniejszy algorytm dynamiczny liczący $M[i][j]$ w kolejnych etapach.

Używamy siatkę podobną do trójkąta Pascala.

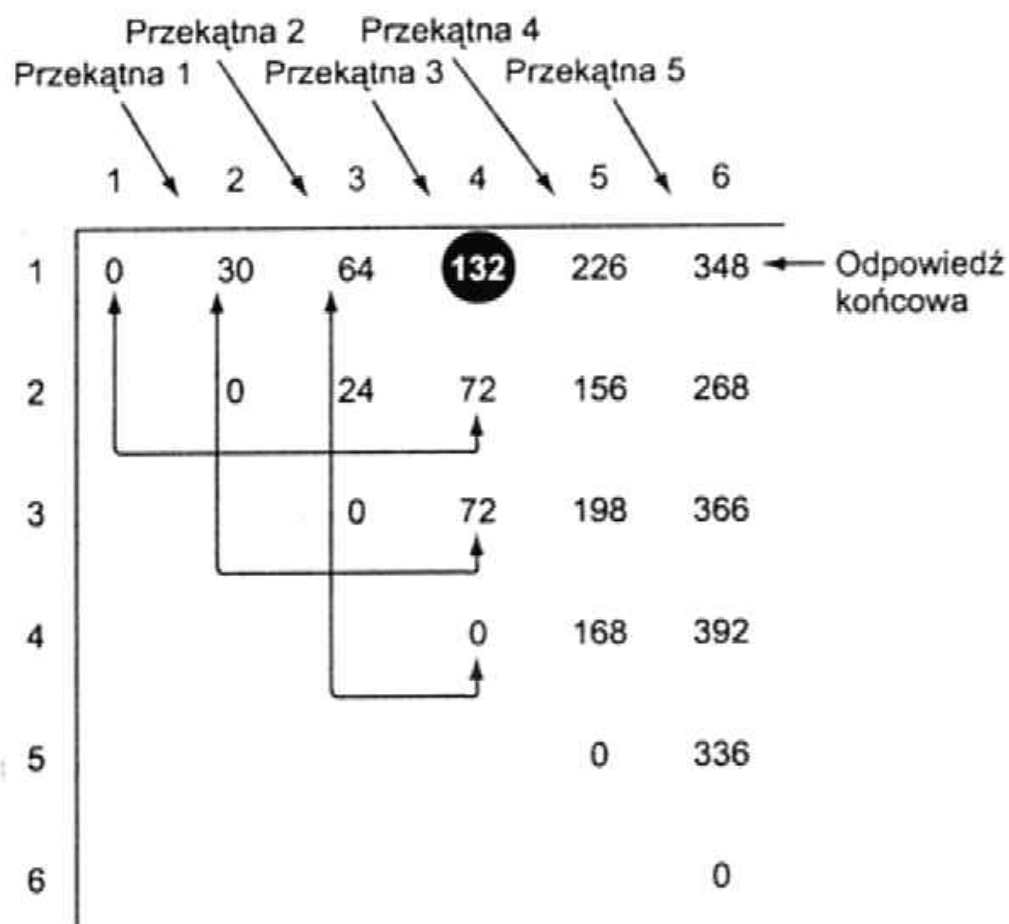
Element $M[i][j]$ jest obliczany:

- na podstawie wszystkich wpisów ze swojego wiersza znajdujących się po jego lewej stronie
- wpisów ze swojej kolumny, znajdujących się poniżej niego

Algorytm:

- ustawiamy wartość elementów na głównej przekątnej na 0
- obliczamy wszystkie elementy na przekątnej powyżej (przekątna 1)
- obliczamy wszystkie wartości na przekątnej 2
- kontynuujemy obliczenia aż do uzyskania jedynej wartości na przekątnej 5, która jest odpowiedzią końcową $M[I][6]$

Przykład (6 macierzy)

Obliczamy przekątną 0:

$$M[i][i] = 0 \quad \text{dla} \quad 1 \leq i \leq 6$$

Obliczamy przekątną 1:

$$\begin{aligned}
 M[1][2] &= \underset{1 \leq k \leq 1}{\text{minimum}} (M[1][k] + M[k+1][2] + d_0 d_k d_2) \\
 &= M[1][1] + M[2][2] + d_0 d_1 d_2 \\
 &= 0 + 0 + 5 \times 2 \times 3 = 30
 \end{aligned}$$

Wartości $M[2][3]$, $M[3][4]$, $M[4][5]$, $M[5][6]$ liczymy podobnie.

Obliczamy przekątną 2:

$$\begin{aligned}
 M[1][3] &= \underset{1 \leq k \leq 2}{\text{minimum}}(M[1][k] + M[k+1][3] + d_0 d_k d_3) \\
 &= \underset{\text{minimum}}{(M[1][1] + M[2][3] + d_0 d_1 d_3 , \\
 &\quad M[1][2] + M[3][3] + d_0 d_2 d_3)} \\
 &= \underset{\text{minimum}}{(0 + 24 + 5 \times 2 \times 4, 30 + 0 + 5 \times 3 \times 4)} = 64
 \end{aligned}$$

Wartości $M[2][4]$, $M[3][5]$, $M[4][6]$ liczymy podobnie.

Obliczamy przekątną 3:

$$\begin{aligned}
 M[1][4] &= \underset{1 \leq k \leq 3}{\text{minimum}}(M[1][k] + M[k+1][4] + d_0 d_k d_4) \\
 &= \underset{\text{minimum}}{(M[1][1] + M[2][4] + d_0 d_1 d_4 , \\
 &\quad M[1][2] + M[3][4] + d_0 d_2 d_4 , \\
 &\quad M[1][3] + M[4][4] + d_0 d_3 d_4)} \\
 &= \underset{\text{minimum}}{(0 + 72 + 5 \times 2 \times 6, 30 + 72 + 5 \times 3 \times 6, \\
 &\quad 64 + 0 + 5 \times 4 \times 6)} = 132
 \end{aligned}$$

Wartości $M[2][5]$, $M[3][6]$ liczymy podobnie.

Przekątną 4 liczymy podobnie : $M[1][5] = 226$, $M[2][6] = 268$

Przekątną 5 liczymy podobnie : $M[1][6] = 348$

Algorytm: minimalna liczba operacji mnożenia

Problem : określić minimalną liczbę elementarnych operacji mnożenia, wymaganych w celu pomnożenia n macierzy oraz kolejność wykonywania mnożeń, która zapewnia minimalną liczbę operacji.

Dane: liczba macierzy n oraz tablica liczb całkowitych d , indeksowana od 0 do n , gdzie $d[i-1] \times d[i]$ jest rozmiarem i -tej macierzy.

Wynik : *minmult* – minimalna liczba elementarnych operacji mnożenia, wymaganych w celu pomnożenia n macierzy; dwuwymiarowa tablica P , na podstawie której można określić optymalną kolejność. $P[i][j]$ jest punktem, w którym macierze od i do j zostaną rozdzielone w kolejności optymalnej dla mnożenia macierzy.

```
int minmult(int n, const int d[], index P[][])
{
    index i,j,k,diagonal;
    int M[1..n][1..n];

    for (i=1; i ≤ n; i++)
        M[i][i]=0;
    for (diagonal = 1; diagonal ≤ n-1; diagonal++)
        for (i=1; i ≤ n - diagonal; i++)
        {
            j=i+diagonal;
            M[i][j]= minimum (M[i][k]+M[k+1][j]+
                              $\sum_{i \leq k \leq j-1} d[i-1]*d[k]*d[j]$  )

            P[i][j] = wartość k, która dała minimum
        }
    return M[1][n];
}
```

Złożoność czasowa – minimalna liczba operacji mnożenia.

Operacją podstawową są instrukcje wykonywane dla każdej wartości k , w tym sprawdzenie czy wartość jest minimalna.

Rozmiar danych: n - liczba macierzy do pomnożenia.

Mamy do czynienia z pętlą w pętli. Ponieważ $j = i + diagonal$ dla danych $diagonal$ oraz i .

Liczba przebiegów pętli k wynosi

$$j - 1 - i + 1 = i + diagonal - 1 - i + 1 = diagonal$$

Dla danej wartości *diagonal* liczba przebiegów pętli *for-i* wynosi *n-diagonal*.

Diagonal może przyjmować wartości od 1 do *n - 1* , całkowita liczba powtórzeń operacji podstawowej wynosi

$$\sum_{diagonal=1}^{n-1} [(n - diagonal) \times diagonal] = n(n-1)(n+1)/6 \in \Theta(n^3)$$

Przykład:

$P[2][5] = 4$ oznacza optymalną kolejność mnożenia $(A_2 A_3 A_4) A_5$
 Punkt 4 jest punktem rozdzielenia macierzy w celu otrzymania czynników.

Mając tablicę *P*:

	1	2	3	4	5	6
1		1	1	1	1	1
2			2	3	4	5
3				3	4	5
4					4	5
5						5

możemy odczytać:

$$P[1][6] = 1 \rightarrow A_1 (A_2 A_3 A_4 A_5 A_6)$$

$$P[2][6] = 5 \rightarrow A_1 ((A_2 A_3 A_4 A_5) A_6)$$

$$P[2][5] = 4 \rightarrow A_1 (((A_2 A_3 A_4) A_5) A_6)$$

$$P[2][4] = 3 \rightarrow A_1 (((A_2 A_3) A_4) A_5) A_6)$$

Algorytm: wyświetlanie optymalnej kolejności

Problem: wyświetlić optymalną kolejność dla mnożenia n macierzy.

Dane: dodatnia liczba całkowita n oraz tablica P

Wynik: optymalna kolejność mnożenia macierzy

```
void order(index i, index j)
{
    if (i==j)
        cout << "A" << i;
    else {
        k = P[i][j];
        cout << "(";
        order(i, k);
        order(k+1, j);
        cout << ")";
    }
}
```

Optymalne drzewa wyszukiwania binarnego

Opracowujemy algorytm określania optymalnego sposobu zorganizowania zbioru elementów w postaci drzewa wyszukiwania binarnego.

Dla każdego wierzchołka w drzewie binarnym poddrzewo, którego korzeniem jest lewy (prawy) potomek tego wierzchołka, nosi nazwę *lewego (prawego) poddrzewa* wierzchołka.

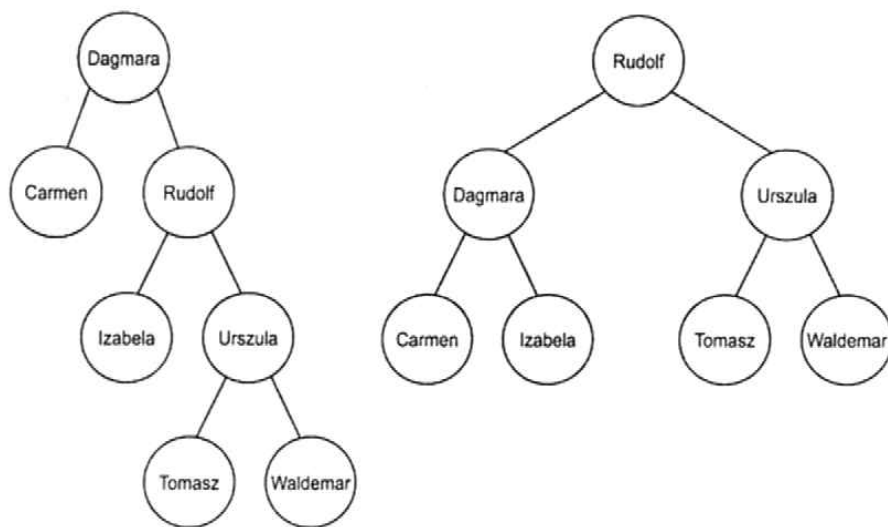
Lewe (prawe) poddrzewo korzenia drzewa nazywamy lewym (prawym) poddrzewem drzewa.

Drzewo wyszukiwania binarnego.

Drzewo wyszukiwania binarnego jest binarnym drzewem elementów (nazywanych kluczami) pochodzących ze zbioru uporządkowanego. Musi spełniać warunki:

1. Każdy wierzchołek zawiera jeden klucz.
2. Każdy klucz w lewym poddrzewie danego wierzchołka jest mniejszy lub równy kluczowi tego wierzchołka.
3. Klucze znajdujące się w prawym poddrzewie danego wierzchołka są większe lub równe kluczowi tego wierzchołka.

Przykład.

Dwa drzewa o tych samych kluczach. W lewym drzewie prawe poddrzewo wierzchołka *Rudolf* zawiera klucze (imiona) *Tomasz*, *Urszula*, *Waldemar* wszystkie większe od *Rudolf* zgodnie z porządkiem alfabetycznym.

Zakładamy, że klucze są unikatowe.

Głębokość wierzchołka w drzewie jest liczbą krawędzi w unikatowej drodze, wiodącej od korzenia do tego wierzchołka, inaczej zwana **poziomem wierzchołka** w drzewie.

Głębokość drzewa to maksymalna głębokość wszystkich wierzchołków (w przykładzie - drzewo po lewej głębokość 3, po prawej głębokość 2)

Drzewo nazywane jest **zrównoważonym**, jeżeli głębokość dwóch poddrzew każdego wierzchołka nigdy nie różni się o więcej niż 1 (w przykładzie – lewe drzewo nie jest zrównoważone, prawe jest zrównoważone).

Zwykle drzewo wyszukiwania binarnego zawiera pozycje, które są pobierane zgodnie z wartościami kluczy. **Celem jest takie zorganizowanie kluczy w drzewie wyszukiwania binarnego, aby średni czas zlokalizowania klucza był minimalny. Drzewo zorganizowane w ten sposób jest nazywane optymalnym.**

Jeżeli wszystkie klucze charakteryzuje to samo prawdopodobieństwo zostania kluczem wyszukiwania, to drzewo z przykładu (prawe) jest optymalne.

Weźmy przypadek, w którym wiadomo, że klucz wyszukiwania występuje w drzewie. Aby zminimalizować średni czas wyszukiwania musimy określić złożoność czasową operacji lokalizowania klucza.

Algorytm wyszukiwania klucza w drzewie wyszukiwania binarnego

Wykorzystujemy strukturę danych:

```
struct nodetype
{
    keytype key;
    nodetype* left;
    nodetype* right;
};
typedef nodetype* node_pointer;
```

Zmienna typu *node_pointer* jest wskaźnikiem do rekordu typu *nodetype*.

Problem: określić wierzchołek zawierający klucz w drzewie wyszukiwania binarnego, zakładając że taki występuje w drzewie.

Dane: wskaźnik *tree* do drzewa wyszukiwania binarnego oraz klucz *keyin*.

Wynik: wskaźnik *p* do wierzchołka zawierającego klucz.

```

void search(node_pointer tree,
            keytype keyin,
            node_pointer p)
{
    bool found;

    p = tree;
    found = false;
    while (!found)
        if (p->key == keyin)
            found = true;
        else if (keyin < p->key)
            p = p->left;
        else
            p = p->right;
}

```

Liczbę porównań wykonywanych przez procedurę *search* w celu zlokalizowania klucza możemy nazwać **czasem wyszukiwania**. Chcemy znaleźć drzewo, dla którego średni czas wyszukiwania jest najmniejszy.

Zakładając, że w każdym przebiegu pętli *while* wykonywane jest tylko jedno porównanie możemy napisać :

$$\text{czas wyszukiwania} = \text{głębokość}(\text{key}) + 1$$

Przykładowo (lewe poddrzewo):

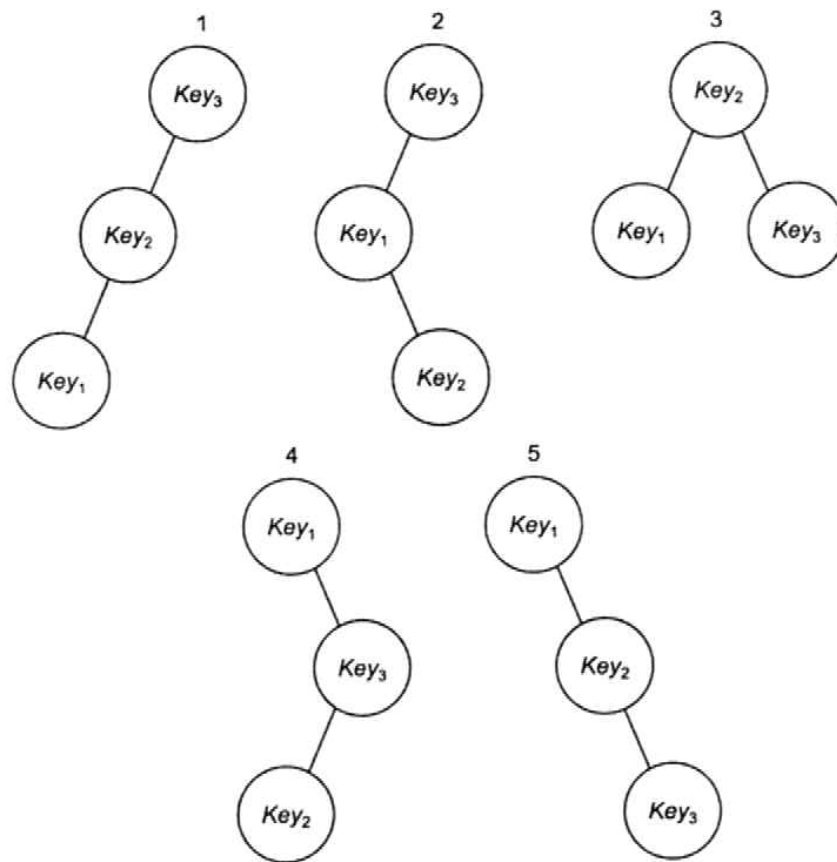
$$\text{czas wyszukiwania} = \text{głębokość}(\text{Urszula}) + 1 = 2 + 1 = 3$$

Niech $Key_1, Key_2, \dots, Key_n$ będą n uporządkowanymi kluczami oraz p_i będzie prawdopodobieństwem tego, że Key_i jest kluczem wyszukiwania. Jeżeli c_i oznacza liczbę porównań koniecznych do znalezienia klucza Key_i w danym drzewie, to:

$$\text{średni czas wyszukiwania} = \sum_{i=1}^n c_i p_i$$

Jest to wartość która trzeba zminimalizować.

Przykład.

Mamy 5 różnych drzew dla $n = 3$. Wartości kluczy nie są istotne.

Jeżeli:

$$p_1 = 0.7 \quad , \quad p_2 = 0.2 \quad \text{oraz} \quad p_3 = 0.1$$

to średnie czasy wyszukiwania dla drzew wynoszą :

1. $3(0.7) + 2(0.2) + 1(0.1) = 2.6$
2. $2(0.7) + 3(0.2) + 1(0.1) = 2.1$
3. $2(0.7) + 1(0.2) + 2(0.1) = 1.8$
4. $1(0.7) + 3(0.2) + 2(0.1) = 1.5$
5. $1(0.7) + 2(0.2) + 3(0.1) = 1.4$

Piąte drzewo jest optymalne.

Oczywiście znalezienie optymalnego drzewa wyszukiwania binarnego poprzez rozpatrzenie wszystkich drzew wiąże się z ilością drzew co najmniej wykładniczą w stosunku do n .

W drzewie o głębokości $n-1$ wierzchołek na każdym z $n-1$ poziomów (oprócz korzenia) może się znajdować na prawo lub lewo. Zatem liczba różnych drzew o głębokości $n-1$ wynosi 2^{n-1}

Założmy, że klucze od Key_i do Key_j są ułożone w drzewie, które minimalizuje wielkość:

$$\sum_{m=i}^j c_m p_m$$

gdzie c_m jest liczbą porównań wymaganych do zlokalizowania klucza Key_m w drzewie. Drzewo to nazywamy optymalnym.

Wartość optymalną oznaczmy jako $A[i][j]$ oraz $A[i][i]=p_i$ (jeden klucz wymaga jednego porównania).

Korzystając z przykładu można pokazać, że w problemie tym zachowana jest zasada optymalności.

Możemy sobie wyobrazić n różnych drzew optymalnych: drzewo 1 w którym Key_1 jest w korzeniu, drzewo 2 w którym Key_2 jest w korzeniu, ..., drzewo n w którym Key_n jest w korzeniu. Dla $1 \leq k \leq n$ poddrzewa drzewa k muszą być optymalne, więc czasy wyszukiwania w tych poddrzewach można opisać:

Dla każdego $m \neq k$ wymagana jest o jeden większa liczba porównań w celu zlokalizowania klucza Key_m w drzewie k niż w celu zlokalizowania tego klucza w poddrzewie w którym się znajduje. Dodatkowe porównanie jest związane z korzeniem i daje $1 \times p_m$ do średniego czasu wyszukiwania.

Średni czas wyszukiwania dla drzewa k wynosi

$$\underbrace{A[1][k-1]}_{\text{Średni czas w lewym poddrzewie}} + \underbrace{p_1 + \dots + p_{k-1}}_{\text{Dodatkowy czas związany z porównaniami w korzeniu}} + \underbrace{p_k}_{\text{Średni czas wyszukania korzenia}} + \underbrace{A[k+1][n]}_{\text{Średni czas w prawym poddrzewie}} + \underbrace{p_{k+1} + \dots + p_n}_{\text{Dodatkowy czas związany z porównaniami w korzeniu}}$$

lub inaczej

$$A[1][k-1] + A[k+1][n] + \sum_{m=1}^n p_m$$

Jedno z k drzew musi być optymalne więc średni czas wyszukiwania optymalnego drzewa określa zależność:

$$A[1][n] = \text{minimum}(A[1][k-1] + A[k+1][n]) + \sum_{m=1}^n p_m$$

gdzie $A[1][0]$ i $A[n+1][n]$ są z definicji równe 0.

Uogólniamy definicje na klucze od Key_i do Key_j , gdzie $i < j$ i otrzymujemy:

$$A[i][j] = \underset{i \leq k \leq j}{\text{minimum}}(A[i][k-1] + A[k+1][j]) + \sum_{m=i}^j p_m \quad i < j$$

$$A[i][i] = p_i$$

$A[i][i-1]$ oraz $A[j+1][j]$ są z definicji równe 0.

Wyliczenia prowadzimy podobnie jak w algorytmie łańcuchowego mnożenia macierzy.

Algorytm znajdowania optymalnego drzewa przeszukiwania binarnego.

Problem: określenie optymalnego drzewa wyszukiwania binarnego dla zbioru kluczy, z których każdy posiada przypisane prawdopodobieństwo zostania kluczem wyszukiwania.

Dane: n -liczba kluczy oraz tablica liczb rzeczywistych p indeksowana od 1 do n , gdzie $p[i]$ jest prawdopodobieństwem wyszukiwania i -tego klucza

Wyniki: zmienna $minavg$, której wartością jest średni czas wyszukiwania optymalnego drzewa wyszukiwania binarnego oraz tablica R , z której można skonstruować drzewo optymalne. $R[i][j]$ jest indeksem klucza znajdującego się w korzeniu drzewa optymalnego, zawierającego klucze od i -tego do j -tego.

```

void optsearch(int n, const float p[],
               float minavg, index R[][])
{
    index i, j, k, diagonal;
    float A[1..n+1][0..n];

    for (i=1; i <= n; i++) {
        A[i][i-1] = 0;
        A[i][i] = p[i];
        R[i][i] = i;
        R[i][i-1] = 0;
    }
    A[n+1][n] = 0;
    for(diagonal = 1; diagonal <= n-1; diagonal++)
        for(i = 1; i <= n - diagonal; i++) //Przekatna 1
            { //tuz nad glowna przek
                j = i + diagonal;

                A[i][j]=minimum(A[i][k-1]+A[k+1][j] +  $\sum_{m=i}^j p_m$  ;
                                $i \leq k \leq j$ 

                R[i][j]= wartość k, która dała minimum;
            }
    minavg = A[1][n];
}

```

Złożoność czasową można określić podobnie jak dla mnożenia łańcuchowego macierzy:

$$T(n) = n(n-1)(n+1)/6 \in \Theta(n^3)$$

Algorytm budowania optymalnego drzewa przeszukiwania binarnego.

Problem: zbudować optymalne drzewo wyszukiwania binarnego.

Dane: n – liczba kluczy, tablica *Key* zawierająca n uporządkowanych kluczy oraz tablica *R*, utworzona w poprzednim algorytmie. $R[i][j]$ jest indeksem klucza w korzeniu drzewa optymalnego, zawierającego klucze od i -tego do j -tego

Wynik: wskaźnik *tree* do optymalnego drzewa wyszukiwania binarnego, zawierającego *n* kluczy.

```
node_pointer tree(index i, j)
{
    index k;
    node_pointer p;

    k = R[i][j];
    if(k == 0)
        return NULL;
    else
    {
        p = new nodetype;
        p->key = Key[k];
        p->left = tree(i, k-1);
        p->right = tree(k+1, j);
        return p;
    }
}
```

Przykład.

Załóżmy, że mamy następujące wartości w tablicy *Key*:

Damian	Izabela	Rudolf	Waldemar
<i>Key</i> [1]	<i>Key</i> [2]	<i>Key</i> [3]	<i>Key</i> [4]

oraz

$$p_1 = 3/8 \quad p_2 = 3/8 \quad p_3 = 1/8 \quad p_4 = 1/8$$

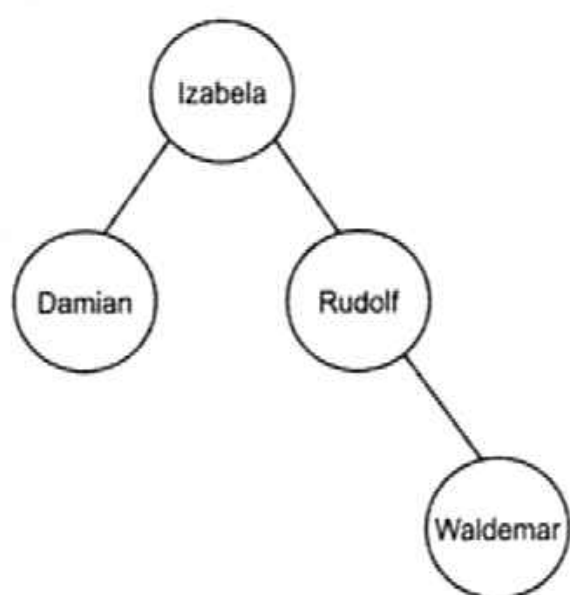
Tablice *A* i *R* będą wówczas wyglądać:

	0	1	2	3	4
1	0	3/8	9/8	11/8	7/4
2		0	3/8	5/8	1
3			0	1/8	3/8
4				0	1/8
5					0

A

	0	1	2	3	4
1	0	1	1	2	2
2		0	2	2	2
3			0	3	3
4				0	4
5					0

R

Problem komiwojażera.

Komiwojazer planuje podróż, która uwzględnia odwiedzenie 20 miast. Każde miasto jest połączone z niektórymi innymi miastami. Chcemy zminimalizować czas czyli musimy określić najkrótszą trasę, która rozpoczyna się w mieście początkowym, przebiega przez wszystkie miasta i kończy w punkcie startu.

Problem określania najkrótszej trasy nosi nazwę problemu komiwojażera.

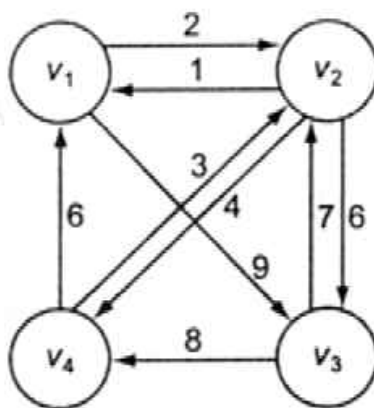
Problem może być reprezentowany przez graf ważony, z wierzchołkami-miastami.

Trasa (droga Hamiltona) w grafie skierowanym jest drogą wiodącą z wierzchołka do niego samego, przechodzącą przez wszystkie wierzchołki dokładnie raz.

Optymalna trasa w ważonym grafie skierowanym jest taką drogą, która posiada najmniejszą długość.

Problem polega na znalezieniu optymalnej trasy w ważonym grafie skierowanym, kiedy istnieje przynajmniej jedna trasa.

Wierzchołek początkowy to v_1 .

Możemy przykładowo opisać trzy trasy:

$$\text{length}[v_1, v_2, v_3, v_4, v_1] = 22$$

$$\text{length}[v_1, v_3, v_2, v_4, v_1] = 26$$

$$\text{length}[v_1, v_3, v_4, v_2, v_1] = 21$$

Ostatnia trasa jest optymalna.

Najprostsza realizacja polega na rozważeniu wszystkich tras.

W ogólnym przypadku może istnieć krawędź łącząca każdy wierzchołek z każdym innym wierzchołkiem. Drugi wierzchołek na trasie może być jednym z $n-1$ wierzchołków, trzeci wierzchołek – jednym spośród $n-2$ wierzchołków, n -ty wierzchołek – ostatnim wierzchołkiem.

Zatem całkowita liczba tras wynosi - $(n-1)(n-2)\dots 1 = (n-1)!$
co oznacza wartość gorszą od wykładniczej.

Czy można zastosować programowanie dynamiczne ?

Jeżeli v_k jest pierwszym wierzchołkiem po v_1 na trasie optymalnej, to droga podrzędna tej trasy z v_k do v_1 musi być drogą najkrótszą, przechodzącą przez wszystkie pozostałe wierzchołki dokładnie raz. Zatem zasada optymalności działa i można stosować programowanie dynamiczne.

Graf reprezentuje macierz przyległości W :

	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>
1	0	2	9	∞
2	1	0	6	4
3	∞	7	0	8
4	6	3	∞	0

W rozwiązaniu:

V = zbiór wszystkich wierzchołków

A = podzbiór zbioru V

$D[v_i][A]$ = długość najkrótszej drogi z v_i do v_1 przechodzącej przez każdy wierzchołek A dokładnie raz

Zatem w przykładzie: $V = \{v_1, v_2, v_3, v_4\}$ – reprezentuje zbiór,
[] – reprezentuje drogę

Jeżeli $A = \{v_3\}$, to

$$D[v_2][A] = \text{length}[v_2, v_3, v_1] = \infty$$

Jeżeli $A = \{v_3, v_4\}$, to

$$\begin{aligned} D[v_2][A] &= \text{minimum}(\text{length}[v_2, v_3, v_4, v_1], \text{length}[v_2, v_4, v_3, v_1]) \\ &= \text{minimum}(20, \infty) = 20 \end{aligned}$$

Zbiór $V - \{v_1, v_j\}$ zawiera wszystkie wierzchołki oprócz v_1 oraz v_j i ma zastosowanie zasada optymalności, możemy stwierdzić:

$$\text{Długość trasy minimalnej} = \text{minimum}_{2 \leq j \leq n} (W[1][j] + D[v_j][V - \{v_1, v_j\}])$$

i ogólnie dla $i \neq 1$ oraz v_i nie należącego do A

$$D[v_i][A] = \text{minimum}_{j: v_j \in A} (W[i][j] + D[v_j][A - \{v_j\}]) \quad \text{jeżeli } A \neq \emptyset$$

$$D[v_i][\emptyset] = W[i][1]$$

Określmy optymalną trasę dla grafu z przykładu.

Dla zbioru pustego:

$$D[v_2][\emptyset] = 1$$

$$D[v_3][\emptyset] = \infty$$

$$D[v_4][\emptyset] = 6$$

Teraz rozważamy wszystkie zbiory zawierające jeden element:

$$\begin{aligned} D[v_3][\{v_2\}] &= \text{minimum}(W[3][j] + D[v_j][\{v_2\} - \{v_j\}]) \\ &= W[3][2] + D[v_2][\emptyset] = 7 + 1 = 8 \end{aligned}$$

Podobnie:

$$\begin{aligned} D[v_4][\{v_2\}] &= 3 + 1 = 4 \\ D[v_2][\{v_3\}] &= 6 + \infty = \infty \\ D[v_4][\{v_3\}] &= \infty + \infty = \infty \\ D[v_2][\{v_4\}] &= 4 + 6 = 10 \\ D[v_3][\{v_4\}] &= 8 + 6 = 14 \end{aligned}$$

Teraz rozważamy wszystkie zbiory zawierające dwa elementy:

$$\begin{aligned} D[v_4][\{v_2, v_3\}] &= \text{minimum}_{j: v_j \in \{v_2, v_3\}} (W[4][j] + D[v_j][\{v_2, v_3\} - \{v_j\}]) \\ &= \text{minimum}(W[4][2] + D[v_2][\{v_3\}], W[4][3] + D[v_3][\{v_2\}]) \\ &= \text{minimum}(3 + \infty, \infty + 8) = \infty \end{aligned}$$

Podobnie:

$$\begin{aligned} D[v_3][\{v_2, v_4\}] &= \text{minimum}(7 + 10, 8 + 4) = 12 \\ D[v_2][\{v_3, v_4\}] &= \text{minimum}(6 + 14, 4 + \infty) = 20 \end{aligned}$$

Na końcu liczymy długość optymalnej trasy:

$$\begin{aligned} D[v_1][\{v_2, v_3, v_4\}] &= \text{minimum}(W[1][j] + D[v_j][\{v_2, v_3, v_4\} - \{v_j\}]) \\ &= \text{minimum}(W[1][2] + D[v_2][\{v_3, v_4\}], \\ &\quad W[1][3] + D[v_3][\{v_2, v_4\}], \\ &\quad W[1][4] + D[v_4][\{v_2, v_3\}]) \\ &= \text{minimum}(2 + 20, 9 + 12, 26 / \infty) = 21 \end{aligned}$$

Algorytm programowania dynamicznego dla problemu komiwojażera

Problem: określić optymalną trasę w ważonym grafie skierowanym.
Wagi są liczbami nieujemnymi.

Dane wejściowe: ważony graf skierowany oraz n , liczba wierzchołków w grafie. Graf reprezentujemy macierzą przyległości W $W[i][j]$ reprezentuje wagę krawędzi od wierzchołka i -tego do j -tego.

Wynik: zmienna *minlength*, której wartością jest długość optymalnej trasy oraz macierz P , na podstawie której konstruujemy optymalną trasę. Wiersze tablicy P są indeksowane od 1 do n , zaś jej kolumny są indeksowane przez wszystkie podzbiory zbioru $V - \{v_1\}$. Element $P[i][A]$ jest indeksem pierwszego wierzchołka, znajdującego się po $\{v_i\}$ na najkrótszej drodze z v_i do v_1 , która przechodzi przez wszystkie wierzchołki A dokładnie raz.

```
void komiwojazer(int n,
                  const number W[][],
                  index P[][],
                  number minlength)
{
    index i, j, k;
    number D[1..n][podzbior zbioru  $V - \{v_1\}$ ];

    for(i=2; i<=n; i++)
        D[i][ $\emptyset$ ] = W[i][1];

    for(k=1; k<=n-2; k++)
        for(wszystkie podzbiory  $A \in V - \{v_1\}$  z k wierzch)
            for(i, takie ze  $i \neq 1$  oraz  $v_i$  nie należy do A) {
                D[i][A] = minimum(W[i][j] + D[j][A - { $v_j$ }] );
                               j:  $v_j \in A$ 
                P[i][A] = wartość j, która daje minimum;
            }
}
```

$$D[1][V-\{v_1\}] = \underset{2 \leq j \leq n}{\text{minimum}} (W[1][j] + D[j][V-\{v_1, v_j\}]);$$

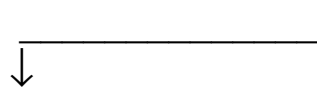
$P[1][V-\{v_1\}] = \text{wartość } j, \text{ która daje minimum};$
 $\text{minlength} = D[1][V-\{v_1\}];$
 $\}$

Elementy tablicy P , wymagane do określenia optymalnej trasy dla grafu z przykładu to:

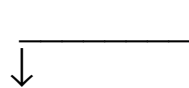
$$P[1, \{v_2, v_3, v_4\}] \quad P[3, \{v_2, v_4\}] \quad P[4, \{v_2\}]$$

Optymalną trasę można uzyskać:

$$\text{Indeks pierwszego wierzchołka} = P[1][\{v_2, v_3, v_4\}] = 3$$

$$\text{Indeks drugiego wierzchołka} = P[3][\{v_2, v_4\}] = 4$$

$$\text{Indeks trzeciego wierzchołka} = P[4][\{v_2\}] = 2$$

Optymalna trasa ma postać:

$$\{v_1, v_3, v_4, v_2, v_1\}$$

Dotychczas nie opracowano algorytmu dla problemu komiwojażera, którego złożoność w najgorszym przypadku byłaby lepsza niż wykładnicza.